

Arjan Brouwer

Klimaatverandering, een pandemie, de brexit: de nieuwste editie van 'Het jaar verslagen' gaat over een lastig jaar vol onzekerheden. Goede toelichting bij de verslaggeving helpt, aldus Arjan Brouwer.

DISCUSSIE | Column | 16 december 2021

Het jaar 2020 verslagen: Een bijzonder jaar, bijzondere verslaggeving?

Op 16 december reik ik de nieuwste editie van 'Het jaar verslagen' uit aan VEB-directeur Gerben Everts. Diverse auteurs hebben ook dit jaar weer onderzoek gedaan naar de Nederlandse en internationale verslaggevingspraktijk en leveren, via hun onderzoek en de daarbij opgenomen *good practices*, een bijdrage aan de verdere verbetering van de verslaggeving in Nederland.

Het boekjaar 2020, waar hun onderzoek op terugblijkt, was duidelijk een bijzonder jaar; geen jaar zoals alle andere jaren. Covid-19, brexit en klimaatverandering zorgden en zorgen voor grote uitdagingen en onzekerheden. Dat betekent dat ook de verslaggeving niet kon zijn zoals eerdere jaren. Bedrijven moesten zorgen dat deze ontwikkelingen goed tot uitdrukking kwamen in hun jaarverslaggeving. Dat is echter niet altijd eenvoudig en ik zie dat bedrijven en accountants daarmee worstelen. Hoe doe je dit goed als er nog zoveel onzeker is?

Het vaktechnische antwoord is dat dit aan de orde moet komen in bijvoorbeeld de risicoparagraaf in het bestuursverslag, of de paragraaf met informatie over belangrijke oordelen en schattingen in de jaarrekening (RJ 111.129 respectievelijk IAS 1.122-133). Deze ontwikkelingen kunnen bijvoorbeeld van invloed zijn op de assumpties die worden gehanteerd bij de uitvoering van *impairment tests*, de inschatting van de levensduur van activa, de bepaling van de *expected credit losses* door banken, of van de voorziening voor schadeverzekeringsverplichtingen door een verzekeraar.

Het minder vaktechnische antwoord is dat het om lef vraagt om je onzekerheden en kwetsbaarheden te delen met anderen. Mijn natuurlijke reactie, als ik me ergens onzeker over voel, is me afsluiten en net zolang onderzoek doen en analyses maken tot ik een antwoord heb. Maar steeds vaker merk ik dat het niet mogelijk is om tot een definitief antwoord te komen. En dat het voor mijn stakeholders (van collega's tot familie en vrienden) ongemakkelijk is en geen vertrouwen wekt als ik ze niet meeneem in mijn gedachten. Juist als onzekerheden toenemen is het belang van communicatie groot.

Als ik dit weer vertaal naar de jaarrekening, dan is duidelijk dat het belang van een goede toelichting groter wordt naarmate de onzekerheden toenemen. Het op de balans opgenomen bedrag is slechts een puntschatting binnen een wolk van aanvaardbare uitkomsten, het is de uitkomst van de gedachtegang. Hoe groter de onzekerheid, hoe groter de puntenwolk van aanvaardbare uitkomsten, maar aan de puntschatting zelf is dat niet te zien. Bovendien heeft niemand een glazen bol. Meerdere scenario's zijn mogelijk en niemand weet wat het zal worden. En is één van de kenmerken van een schatting niet dat hij nagenoeg nooit uitkomt? Dat is op zich niet erg, maar transparantie over de in

aanmerking genomen scenario's en veronderstellingen voor de meest kritische schattingen is dan wel van belang voor het getrouw beeld van de jaarrekening. Velen hebben hun eigen ideeën over hoe de verschillende scenario's (klimaat, covid-19, inflatie) zich in de toekomst zullen ontploffen, maar uiteindelijk is het aan het bestuur van een onderneming om hiervan een goede inschatting te maken en daarover verantwoording af te leggen. Het is daarbij helder dat in veel sectoren de uitgangspunten die niet lang geleden nog reëel leken, niet langer houdbaar zijn.

De artikelen in de nieuwste editie van 'Het jaar verslagen' laten zien dat de genoemde ontwikkelingen impact hebben gehad op de jaarverslaggeving over het boekjaar 2020 en in veel bestuursverslagen of jaarrekeningen worden genoemd. Maar ze laten ook zien dat er ruimte voor verbetering is bij het vertalen van relevante ontwikkelingen naar de specifieke impact op de onderneming. *Boilerplate* toelichtingen moeten verder ontwikkelen tot concrete, ondernemingspecifieke en situatiespecifieke informatie.

In een recente Exposure Draft stelt de IASB voor om *boilerplate* toelichtingen te verminderen door niet langer uit te gaan van een lijst van toelichtingsvereisten, maar te gaan werken met toelichtingsdoelstellingen. Die worden vergezeld door een overzicht van mogelijke toelichtingen die "*while not mandatory, [the following information] may enable an entity to meet the disclosure objective*". Deze aanpak vereist dat ondernemingen zorgvuldig afwegen welke toelichtingen relevant zijn voor het behalen van de doelstelling, gegeven de specifieke situatie om vervolgens ondernemings specifiek en *to the point* te rapporteren over die zaken. Het vereist ook dat de opstellers van de jaarrekening en hun accountants niet stoppen met lezen na "*while not mandatory*".

Ik hoop dat ondernemingen de *good practices* uit deze editie ter harte nemen en een stap maken in de goede richting, zodat we nog meer *good practices* kunnen laten zien in *Het jaar 2021 verslagen*. Voor geïnteresseerden in de details van de onderzoeken verwijs ik graag naar de [website van het MAB](#).

Arjan Brouwer is partner bij PwC en hoogleraar externe verslaggeving aan de VU Amsterdam.

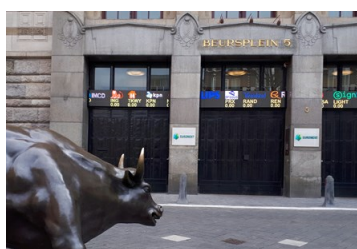
GERELATEERD

NIEUWS | 17 december 2021

Het jaar verslagen 2020: Effecten corona op verslaggeving beursfondsen

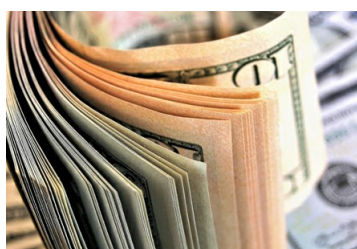
De 26e editie van de uitgave 'Het jaar verslagen' gaat in op de verslaggeving over 'coronajaar' 2020. Ook is gekeken naar het rapporteren over duurzaamheid. →

SPACS | 18 november 2021

Halfjaarberichten van SPACs tonen onderling opmerkelijke verschillen

SPACs worstelen met de presentatie van de aan aandeelhouders uitgegeven instrumenten en de daarvoor ontvangen kasmiddelen. Dat blijkt uit onderzoek van KPMG naar... →

AANDELENKAPITAAL | 20 oktober 2021

Omrekening geplaatst kapitaal in vreemde valuta: tegen transactie- of ultimokoers?

Onduidelijkheid bij de omrekening van aandelenkapitaal in vreemde valuta maakt jaarrekeningen van Nederlandse ondernemingen niet alleen onderling onvergelykbaar,... →

NIEUWS | 17 september 2021

Ter Hoeven: 'Ook bestuursverslag deponeren bij handelsregister'

De wetgever moet de mogelijkheid voor bedrijven om het bestuursverslag alleen ter inzage op kantoor te houden, laten vervallen. Daarvoor pleit hoogleraar externe... →

VERSLAGGEVING | 07 juni 2021

Verslaggevings-jurisprudentie door de Accountantskamer

De Accountantskamer zorgt door een uitspraak over fouterstel in een bestuursverslag voor nieuwe jurisprudentie, op onontgonnen terrein. →
